

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТОВ «ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ КОЛЕДЖ «ПОЛІССЯ»»**

Циклова комісія правових дисциплін

ПОЛІТОЛОГІЯ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Освітньої програми:	Право
Галузі знань:	08 Право
Спеціальності:	081 Право

БЕРЕЗНЕ – 2025

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Викладач

 Муравко С. О.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії правових дисциплін
Протокол №6 від «20» лютого 2025 року

Голова циклової комісії



Віталій БЛІНОВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Політологія вивчає політичне життя суспільства в його різноманітних виявах, заглиблюючись у таємниці політики і влади, закономірності діяльності політичної еліти, партій, лідерів, соціальних верств і народних мас. Вона сприяє виробленню світоглядних і ціннісних настанов, вмінню пов'язувати політичні знання із суспільно-політичною практикою.

1. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Політологія» є складовою циклу професійної підготовки фахових молодших бакалаврів. Програма вивчення навчальної дисципліни «Політологія», складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахових молодших бакалаврів спеціальності 081 Право.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни : з'ясування суті політичного життя, політичних відносин та процесів, розуміння політичних реалій, опанування знань, які знадобляться у професійній діяльності.

Завданням вивчення дисципліни є:

- ознайомити студентів з методологічною базою політичної науки;
- розкрити основні закономірності політичних процесів;
- показати зміст та специфіку понятійно-категоріального апарату політології;
- сформувати наукове розуміння політики як невід'ємної частини суспільного життя.

В ході вивчення курсу студенти мають освоїти предмет та функції політології, проблему ефективної організації суспільних процесів та влади як основної дилеми політики, історію політичних вчень.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення навчальної дисципліни **здобувач освіти повинен володіти такими предметними компетентностями:**

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в галузі фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місце у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності.

СК6. Здатність аналізувати правові проблеми та приймати обґрунтовані рішення.

СК7. Здатність до самовизначення та самореалізації у правничій діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- історію зародження і розвитку політології, її основні теоретичні засади;
- предмет політології, структуру політичної науки
- інструментарій політології: методи, принципи, функції, закони;
- специфіку функціонування політичного ринку та його складових елементів;
- специфіку виборчого процесу, особливості існуючих у світовій політичній практиці типів виборчих та партійних систем систем;
- тонкощі виборчої інженерії як легального засобу впливу на виборчий процес;
- причини зародження, сутність, типологію та шляхи врегулювання політичних конфліктів.

Вміти:

- застосовувати набуті знання для аналізу політичного ринку та його основних складових елементів,
- аналізувати переваги та недоліки різних типів виборчих систем;
- орієнтуватися в прийомах, методах і засобах формування та створення у суспільній свідомості відповідних іміджів реальних суб'єктів політики; допомагати своїм співбесідникам – виборцям розібратися в тонкощах і

хитросплетіннях виборчих програм різних політичних партій і рухів та їх політичних лідерів;

- створювати навколо себе атмосферу політичної толерантності, вести політичні дискусії з позицій високих норм етики та політичної культури;
- переконувати у необхідності збереження і зміцнення політичної стабільності в Україні;
- орієнтуватися в сучасних глобалізаційних процесах

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ навчальних досягнень здобувачів освіти з дисципліни «Політологія»

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики відмінно	для заліку
90 – 100	A	добре	зараховано
82-89	B		
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами діагностики (оцінювання та демонстрування результатів навчання) є: регулярна перевірка завдань, виконаних як на заняттях, так і позааудиторний час, тематичне тестування, контрольна робота, диференційований залік.

6. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3 Загальна кількість годин – 90	Галузь знань: 08 Право Спеціальність 081 Право Освітня програма: Право Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Нормативна
		Рік підготовки: 1-й рік
		Семестр – 2
		Лекційні – 20
		Практичні - 30
		Самостійна робота – 40
		Вид контролю: диференційований залік

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА I. ЗАРОДЖЕННЯ ПОЛІТОЛОГІЇ. Зародження політології, її складові. Об'єкт, предмет, методи політології. Категорії політології та її функції. Античний період світової політичної думки. Політична думка Середньовіччя та відродження. Політичні вчення періоду буржуазних революцій та Просвітництва. Західна політична думка кінця XIX - XX ст. Теорія «суспільного договору».

ТЕМА II. УМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ. Українська політична думка в X-XVIII ст. Українська політична думка XIX ст. Українська політична думка першої половини XX ст. Політика як соціальне явище. Сутність влади, її джерела та ресурси. Ознаки та функції політичної влади. Принципи організації і функціонування влади. Сутність, структура та функції політичної системи. Типи політичних систем. Поняття та типи політичного режиму. Тоталітаризм, авторитаризм. Демократія: сутність, принципи, ознаки.

ТЕМА III. ДЕРЖАВНЕ ПРАВЛІННЯ ТА УСТРІЙ. Сутність, основні концепції походження та функції держави. Форми державного правління. Форми державного устрою. Правова держава: поняття, ознаки принципи функціонування. Сутність, походження, типи та функції політичних партій. Сутність та типи партійних систем. Сутність політичної модернізації та її типи. Шляхи модернізації суспільства та політичної системи. Етапи та моделі політичної модернізації.

ТЕМА IV. ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ТА ПОЛІТИЧНА ПОВЕДІНКА. Сутність і структура політичного процесу. Типологія політичного процесу. Політична діяльність і політична поведінка. Поняття виборчої системи та її типи. демократичні принципи проведення виборів. Типові порушення виборчого процесу. Поняття, склад та функції політичної еліти. Рекрутування еліти: сутність, типи. Сутність, типи та функції політичного лідерства.

ТЕМА V. ПОЛІТИЧНІ КОНФЛІКТИ. Поняття, типи та види політичних конфліктів. Етапи розгортання політичних конфліктів та їх наслідки. Політичні кризи : поняття, різновиди, форми. Запобігання та врегулювання конфліктів. Лібералізм, консерватизм - класичні буржуазні течії. Клерикальні ідеологічні вчення. Поняття, суб'єкти та динаміка міжнародних відносин. Національний інтерес. Геополітика.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Требін М.П., Герасіна Л.М., Поліщук І.О., Сахань О.М. Політологія : підручник. За ред. М. П. Требіна. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2018. 462 с.
2. Вдовичин І., Вільчинська І., Перегуда Є. та ін. Історія політичної думки України: підручник. За заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2017. С. 262-607. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71600/mod_resource/content/1/Історія політичної думки України](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71600/mod_resource/content/1/Історія_політичної_думки_України)
3. Елітознавство: підручник. Вид. 2-е, перероб. і доп. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 288 с.
4. Політологія: Навчальний посібник . Вид. 3-є, доп. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 224 с.
5. Політологія: Навчальний посібник / Перегуда Є.В. та ін. – К.: КНУБА, 2012, 236 с.
6. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
7. Конституція України: Із змінами внесеними згідно із законом №2222 –IV, від 8.12.2004 р., ВВР, 2005, №2, Ст.44. – Харків: «Фоліо», 2006. – 48 с.
9. Співак М.В. Державна політика здоров'язбереження: світовий досвід і Україна: монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2016. 536 с.
10. Перегуда Є.В. Про інституційні рамки біополітики в Україні. Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 87 / Ін-т держави і права імені В.М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2020. С. 184-192.
11. Перегуда Є.В., Яхно О.О., Аксельрод Р.Б. Особливості функціонування громадської думки в умовах пандемії. Politicus. 2020. Випуск 4. С. 67-74.
12. Перегуда Є.В. Глобалізація чи «націоналізація: про вплив пандемії на розвиток міжнародних відносин (на основі аналізу точок зору експертів). Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 88/ Ін-т держави і права імені В.М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2020.
13. Перегуда Є.В. Виконавча влада України : Політико-правові аспекти модернізації монографія / Є.В. Перегуда. – К.: «Логос», 2013. – 408 с.
14. Україна ХХ ст.: суспільно-політичні моделі національної держави (державницька ідеологія та програмні засади провідних українських політичних партій і громадськополітичних об'єднань) / П. П. Гай-Нижник (керівник проекту, упоряд. і наук. ред.); авт. кол.: П. П. Гай-Нижник, С. І. Губський, А. В. Іванець, І. Й. Краснодемська, Д. В. Толочко, Т. М. Швидченко, Т. М. Шевченко. К., 2018. 705 с. URL: http://chtyvo.org.ua/authors/Shevchenko_Tetiana/Ukraine_KhKh_st_suspilnopolitychni_modeli_natsionalnoi_derzhavy_derzhavnytska_ideolohiia_ta_prohram
15. Державне політичне правління і національна єдність: аналітична доповідь/ за ред. О.М. Майбороди. – Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2018. – 248 с. Консерватизм: антологія. Упор. О. Проценко. К.: Смолоскип, 2008. 820 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/995068/>
16. Лібералізм: Антологія. 2-ге вид. Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: ВД

«Простір», «Смолоскип», 2009. XXXII + 1128 с.

URL: <https://www.twirpx.com/file/1016950>

17. Узун Ю.В. Процес децентралізації в Україні: внутрішні та зовнішні форми співробітництва / Ю.В.Узун // Регіональна політика: історичні витоки, законодавче регулювання, практична реалізація [зб. наук. пр.]. Київ–Тернопіль : 2015. – Вип. II. Матеріали Другої Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 14–15 грудня 2016 р.) / Мін-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т будівн. і архіт-ри та ін. «Економічна думка». 2016. – Ч. 1. – С. 177-182.

18. Клименко Ю., Потехін О. Геополітика проти безпеки: союзницьке стримування агресії в Європі XX – початку XXI ст. Київ: Дух і Літера, 2023. 562 с.